

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อมีสภาพบุคคลเกิดขึ้นแก่บุคคลใดบุคคลนั้นย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย สามารถเป็นเจ้าของและมีกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ (Assets) ต่าง ๆ ได้ โดยปัจจุบันคำว่า “สินทรัพย์” ยังไม่มีนิยามทางกฎหมายไว้โดยตรง แต่เป็นนิยามที่ปรากฏในทางบัญชี อย่างไรก็ตาม ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีฟื้นฟูกิจการได้อธิบายคำว่าสินทรัพย์โดยย่อว่าหมายถึงทรัพย์สิน รวมถึงสิทธิเรียกร้องด้วย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 950/2546 “ในการพิจารณาว่า เมื่อดำเนินการตามแผนสำเร็จแล้ว เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ จะต้องนำรายละเอียดต่าง ๆ แห่งสินทรัพย์ หนี้สิน ตลอดจนภาระผูกพันต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณา คำว่า สินทรัพย์นั้นย่อมรวมทั้งทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้องด้วย เมื่อปรากฏว่าลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องอยู่จำนวนมาก แผนจะต้องนำสิทธิเรียกร้องดังกล่าวมาจัดบริหารเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าหนี้”² หรือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5610/2548 “การพิจารณาว่าแผนชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แผนนั้นจะต้องมีรายละเอียดตาม พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 90/42 บัญญัติว่า “ในแผนให้มีรายการต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย... (2) รายละเอียดแห่งสินทรัพย์ หนี้สินและภาระผูกพันต่าง ๆ ของลูกหนี้ในขณะที่ศาลสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ...” คำว่า สินทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์สินที่อยู่ในความควบคุมของกิจการและประโยชน์ที่ได้รับในเชิงเศรษฐกิจจากทรัพย์สินนั้นในอนาคต สินทรัพย์จึงรวมทั้งทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้อง”³

ดังนั้น คำว่า “สินทรัพย์” จึงหมายถึงทรัพย์สินรวมทั้งสิทธิเรียกร้องที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ที่มีใช้เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ทรงสิทธิ⁴ ซึ่งคำว่า “ทรัพย์สิน” (Property) ตามกฎหมายไทยได้บัญญัติ

¹ คณะกรรมการกลุ่มผลิตภัณฑ์วิชาการกฎหมายแพ่ง 1. (2557). *กฎหมายแพ่ง 1* (พิมพ์ครั้งที่ 39). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. หน้า 7.

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 950/2546.

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5610/2548.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

ไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138 ว่า “ทรัพย์สิน หมายความรวมทั้งทรัพย์สิน และวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้”⁵ จากนิยามข้างต้นเห็นได้ว่าคำว่าทรัพย์สิน ย่อมมีคำว่าทรัพย์สินเป็นองค์ประกอบ การจะเข้าใจความหมายของคำว่าทรัพย์สินในเบื้องต้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจความหมายของคำว่าทรัพย์สินเสียก่อน ซึ่งคำว่า “ทรัพย์สิน” ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 ว่า “ทรัพย์สิน หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง”⁶ ดังนั้น เมื่อพิจารณา ประกอบกันแล้ว ทรัพย์สินจึงหมายถึงวัตถุที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ ทั้งนี้ผู้ใดเป็นเจ้าของทรัพย์สินผู้นั้นย่อมมีอำนาจแห่งกรรมสิทธิ์ในการใช้สอย จำหน่าย ได้ไป ซึ่งดอกผล ติดตามหรือเอาคืน และสิทธิชดเชยหากไม่ให้นำบุคคลอื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น ของตนตามมาตรา 1336 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนคำว่า “สิทธิเรียกร้อง” หมายถึง สิทธิของเจ้าหนี้ที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่ตน⁸

สินทรัพย์ถือเป็นสิ่งที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเงินซึ่งเป็น สินทรัพย์ประเภทหนึ่ง แม้ไม่ใช่ปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่ก็เป็นที่ใช้ แลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยสี่หรือสิ่งต่าง ๆ ตามที่มนุษย์ต้องการ⁹ แม้ปัจจุบันจะมีกฎหมาย เข้ามาคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้สามารถจำหน่ายจ่ายโอนสินทรัพย์ของตนได้ แต่ก็มีข้อจำกัด ในบางกรณี โดยเฉพาะข้อจำกัดเรื่องความสามารถของบุคคลที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองบุคคลผู้ห่อน ความสามารถ ได้แก่ ผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต ผู้ไร้ความสามารถ ผู้เสมือนไร้ความสามารถ ถึงขนาดกำหนดให้ นิติกรรมบางอย่างที่ตกลงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตกเป็น โฆษะหรือ โฆษะยะ ต่างกับผู้สูงอายุที่กฎหมาย ยังคงมองว่าเป็นผู้มีความสามารถสมบูรณ์ในฐานะบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแม้ในความเป็นจริงผู้สูงอายุ จะเป็นผู้ห่อนสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา¹⁰

ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Aging Society) แล้วและกำลังก้าวเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในไม่ช้าตามข้อมูลทางสถิติของประเทศไทยโดยกรมกิจการผู้สูงอายุ

⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 138.

⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 137.

⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 1336.

⁸ กรศุทธิ์ ขอฟ่วงกลาง. (2562). *เอกสารประกอบการบรรยาย น. 200 กฎหมายลักษณะหนี้*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้ จาก: https://www.law.tu.ac.th/blog/wp-content/uploads/2019/11/LA200_2019_No.2.pdf. [2564, 5 กรกฎาคม].

⁹ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (2563). *พาณิชย์เปิดตัวดัชนีใหม่เพื่อคู่สำหรับผู้ใช้ แรงงานและราคาปัจจัยสี่*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.tpsso.moc.go.th/th/node/10859>. [2564, 19 มกราคม].

¹⁰ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *บทที่ 1 บุคคล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.law.cmu.ac.th/law/2011/journal/e1341225528.pdf>. [2563, 28 มีนาคม].

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งอ้างอิงข้อมูลจากกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยพบว่าประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 66,558,935 คน แบ่งเป็นประชากรผู้สูงอายุจำนวน 11,136,059 คน คิดเป็นร้อยละ 16.73 ของประชากรทั้งประเทศ¹¹ และจากการรวบรวมข้อมูลพบว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) โดยจะมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และมีแนวโน้มว่าในปี พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super-Aged Society) เพราะจะมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด¹² เนื่องด้วยปัจจัยหลายประการที่ทำให้ผู้สูงอายุมีอายุที่ยืนยาวขึ้น ทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการแพทย์ การหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพของประชาชน นโยบายการคุมกำเนิดของรัฐ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมที่ผู้หญิงจะแต่งงานช้าและความต้องการในการมีบุตรที่ลดลง ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลให้จำนวนประชากรที่เกิดใหม่มีจำนวนลดลงสวนทางกับจำนวนผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ¹³

ทั้งนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพไม่ว่าทางร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะภาวะเสื่อมถอยทางร่างกายและสติปัญญาส่งผลกระทบต่อในด้านการรับรู้ การเรียนรู้ ระบบความจำ ระบบความคิด บุคลิกภาพต่าง ๆ จนอาจถึงขั้นเข้าสู่ภาวะทุพพลภาพ อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุหรือโรคภัยไข้เจ็บ เมื่อผู้สูงอายุต้องเข้าสู่ภาวะเสื่อมถอยดังกล่าวอำนาจตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ย่อมลดน้อยถอยลงและส่งผลกระทบต่อในเรื่องต่าง ๆ ตามมาหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องความสามารถในการจัดการสินทรัพย์ของตนเองซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ ด้วยเพราะผู้สูงอายุยังคงถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถเทียบเท่ากับบุคคลธรรมดาจึงไม่มีความจำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเป็นพิเศษในเรื่องที่เกี่ยวกับสินทรัพย์อย่างกรณีผู้หย่อนความสามารถที่ประสงค์จะทำนิติกรรมใดต้องกระทำลงภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายที่บัญญัติไว้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลเหล่านั้น แต่สำหรับผู้สูงอายุที่มีสินทรัพย์เป็นของตนเองนั้นเมื่อความสามารถในการตัดสินใจทำนิติกรรมหรือกระทำการต่าง ๆ ลดลงเนื่องจากสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยหรือด้วยปัจจัยอื่นกลับไม่มีกฎหมายบัญญัติจำกัดความสามารถ

¹¹ กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย พ.ศ. 2562*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.dop.go.th/th/know/1/275>. [2563, 28 มีนาคม].

¹² กุชพงศ์ โคนไธสง. (2561). *สถิติบอกอะไรผู้สูงวัยปัจจุบันและอนาคต*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/ActivityNSO/2561/A12-04-61-1.aspx>. [2563, 28 มีนาคม].

¹³ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *สังคมผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://library2.parliament.go.th/ejournalcontent_af/2561/jul2561-1.pdf. [2563, 28 มีนาคม].

เพื่อคุ้มครองและปกป้องสิทธิของผู้สูงอายุจึงมีแนวโน้มที่จะถูกเอาเปรียบและต้องเสียหายเพราะการกระทำของญาติ บุคคลใกล้ชิด หรือบุคคลภายนอกมากกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งการทำความเสียหายในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้สูงอายุด้านสิทธิ คือ การที่ผู้สูงอายุถูกเอาเปรียบหรือถูกหาประโยชน์ในทางสิทธิโดยการนำสิทธิของผู้สูงอายุไปเป็นของตนเองหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การละเมิดทางการเงิน การครอบครองสิทธิของผู้สูงอายุโดยไม่ได้รับความยินยอม การลักขโมยสิทธิผู้สูงอายุที่มีค่า การฉ้อโกงหรือการหลอกให้ส่งมอบสิทธิโดยอาศัยความไว้วางใจ การบังคับให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ หรือการกีดกันไม่ให้ผู้สูงอายุมีสิทธิดูแลหรือจัดการสิทธิของตนเอง¹⁴

การคุ้มครองผู้สูงอายุนั้น แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุปรากฏอยู่ในกฎหมายหลายฉบับก็ตาม แต่ก็ยังคงมีปัญหาในด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามคำว่าสิทธิของผู้สูงอายุ

ในประเด็นนี้ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 3 บัญญัติว่า “ผู้สูงอายุ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย”

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1686 บัญญัติว่า “อันว่าทรัพย์สินนั้น จะก่อตั้งขึ้นโดยตรงหรือโดยทางอ้อมด้วยพินัยกรรมหรือด้วยนิติกรรมใด ๆ ที่มีผลในระหว่างชีวิตก็ดีหรือเมื่อตายแล้วก็ดี ห้ามผลไม่ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อก่อตั้งทรัพย์สินเท่านั้น”

พระราชบัญญัติทรัพย์สินเพื่อธุรกรรมในตลาดทุน พ.ศ. 2550 มาตรา 3 บัญญัติว่า “ทรัพย์สิน” หมายความว่า นิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นตามสัญญาก่อตั้งทรัพย์สิน

จากหลักเกณฑ์ของกฎหมายทั้ง 3 ฉบับข้างต้น จะเห็นได้ว่า ไม่มีบทบัญญัติใดกล่าวถึงคำนิยามของคำว่าสิทธิของผู้สูงอายุไว้ การจัดการสิทธิของผู้สูงอายุจึงเป็นไปตามกฎหมายทั่วไป ทำให้ผู้สูงอายุถูกเอาเปรียบและต้องเสียหาย เพราะการกระทำของญาติ บุคคลใกล้ชิด หรือบุคคลภายนอก ซึ่งการทำความเสียหายในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุถือเป็นการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านสิทธิ ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีการออกกฎหมายเพื่อกำหนดนิยามคำว่าสิทธิของผู้สูงอายุไว้เป็นการเฉพาะ ในกฎหมายทรัพย์สินเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้กฎหมายทรัพย์สินเป็นเครื่องมือในการดูแลและจัดการสิทธิของตนเองได้อย่างเหมาะสมและคุ้มครองป้องกัน

¹⁴ สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ. (2562). รายงานระเบียบวาระที่ 1 การป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.dop.go.th/download/news/th1555665143-1493_0.pdf. [2563, 28 มีนาคม].

มิให้บุคคลอื่นเข้ามาทำให้สิทธิของผู้สูงอายุลดน้อยถอยลงด้วยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสิทธิเพียงพอในการดำรงชีพและนำไปชำระค่ารักษาพยาบาลในกรณีล้มป่วยไปจนกว่าจะเสียชีวิต

2) ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการสิทธิของผู้สูงอายุ

ในประเด็นนี้ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 11 บัญญัติว่า “ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

(2) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

(3) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

(4) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

(5) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น

(6) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

(7) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

(8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

(9) การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาคอขวด

(10) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

(11) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(11/1) การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยตามมาตรา 15/3

(12) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

(13) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

มาตรา 12 บัญญัติว่า “การเรียกร้องสิทธิหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับตามที่บัญญัติไว้”

จากบทบัญญัติข้างต้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายไม่ได้มุ่งเน้นการคุ้มครองและปกป้องสิทธิของผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการจัดการสิทธิของผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการจัดการสิทธิของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ ส่งผลให้การจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาทั่วไป และทำให้เกิดปัญหาผู้สูงอายุถูกเอาเปรียบหรือถูกหาประโยชน์ ในทางสินทรัพย์โดยการนำสินทรัพย์ของผู้สูงอายุไปเป็นของตนเองหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับในสหราชอาณาจักรและประเทศญี่ปุ่นนั้น ในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ทั้งสองประเทศได้สร้างทางเลือกในทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองและปกป้องสินทรัพย์ของผู้สูงอายุไว้ โดยนำกฎหมายทรัสต์ มาใช้เป็นทางเลือกในการคุ้มครองและบริหารสินทรัพย์ของผู้สูงอายุให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะที่ ผู้ก่อตั้งทรัสต์ต้องการและตามที่ผู้ก่อตั้งทรัสต์ได้แสดงเจตนาไว้ล่วงหน้า

3) ปัญหาเกี่ยวกับการตั้งบุคคลเข้ามาดูแลและจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ

ในประเด็นนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะตัวแทน มาตรา 797 บัญญัติว่า “อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือสัญญาซึ่งให้บุคคลคนหนึ่งเรียกว่าตัวแทน มีอำนาจทำการแทน บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าตัวการ และตกลงจะทำการดั่งนั้น

อันความเป็นตัวแทนนั้นจะเป็น โดยตั้งแต่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ย่อมได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ยังคงถือว่าเป็นบุคคลที่มีความคิด ความรู้สึกผิดชอบและความเข้าใจต่อผลของการกระทำที่ตนได้ กระทำลง ซึ่งแตกต่างจากผู้หย่อนความสามารถที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีบุคคลผู้มีหน้าที่ดูแลหรือ จัดการสินทรัพย์ของบุคคลเหล่านั้นไว้เป็นการเฉพาะ ต่างกับผู้สูงอายุที่จะมีผู้จัดการสินทรัพย์ ได้ต่อเมื่อมีการตกลงทำสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยบทบัญญัติในลักษณะ ที่น่าจะมีความสอดคล้องกับการจัดการสินทรัพย์แทนผู้สูงอายุมากที่สุดคือ บทบัญญัติในลักษณะ ตัวแทน อย่างไรก็ตาม สัญญาตัวแทนนั้นยังเป็นสัญญาที่มีข้อจำกัด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเจตนากรรมณ์ ที่หลักกฎหมายทรัสต์มีเจตนากรรมณ์ในการจัดการและบริหารสินทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่ผู้รับประโยชน์ แตกต่างจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่มีเจตนากรรมณ์ที่แท้จริงเพื่อจัดการ สินทรัพย์ให้แก่บุคคลอื่น เรื่องภาระการพิสูจน์กรณีที่ตัวแทนทำหน้าที่จัดการสินทรัพย์ให้แก่ตัวการ หรือผู้สูงอายุแล้วเกิดข้อพิพาทภาระการพิสูจน์จะตกแก่ตัวการหรือผู้สูงอายุโดยผลของกฎหมาย ซึ่งเป็นการยากต่อตัวการในการพิสูจน์ ดังนั้น การนำหลักกฎหมายทรัสต์มาช่วยในการจัดการสินทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุจะเป็นทางออกที่สามารถแก้ปัญหาสัญญาทางแพ่ง ที่มีข้อจำกัดในเรื่องของความยืดหยุ่นในการจัดการสินทรัพย์ได้

ดังนั้น จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงได้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสินทรัพย์ ของผู้สูงอายุตามหลักกฎหมายทรัสต์ โดยศึกษากฎหมายของต่างประเทศเป็นแนวทาง เพื่อกำหนดให้มีกฎหมายทรัสต์มาใช้ในการคุ้มครองสินทรัพย์ของผู้สูงอายุในประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุของต่างประเทศและประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ
4. เพื่อเสนอแนวทางเกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุไว้ครอบคลุมเพียงพอ จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีโอกาสถูกละเมิดในทางสินทรัพย์จากญาติหรือบุคคลใกล้ชิดได้ง่าย ดังนั้น เพื่อให้การจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุ จึงควรกำหนดให้มีกฎหมายทรัสต์เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถทำสัญญาก่อตั้งทรัสต์เพื่อใช้จัดการและปกป้องสินทรัพย์ของตนได้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

สารนิพนธ์นี้เป็นการศึกษาถึงหลักเกณฑ์ แนวคิดและทฤษฎี และเป็นการศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ได้มีการศึกษากฎหมายของประเทศไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศในเรื่องเดียวกัน

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์นี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติ ประกอบกับการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและสารสนเทศต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น บทความ วารสาร งานวิจัย สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา ตลอดจนหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศและประเทศไทยเกี่ยวกับทรัสต์ เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ
3. ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ
4. ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับ ทรัสต์เพื่อการจัดการสินทรัพย์ของผู้สูงอายุ

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

สินทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์สินรวมทั้งสิทธิเรียกร้องที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่มีใช้เป็น สิทธิเฉพาะตัวของผู้ทรงสิทธิ